

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **Občané za ochranu kvality bydlení v Brně - Kníničkách, Rozdrojovicích a Jinačovicích**, se sídlem U Luhu 23, Brno-Kníničky, zast. Mgr. Sandrou Podskalskou, advokátkou, se sídlem Údolní 33, Brno, proti žalovanému: **Thermal Pasohlávky a.s.**, se sídlem Pasohlávky 1, zast. Mgr. Marianem Jeřábkem, advokátem, se sídlem Jakubské nám. 4, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. 10. 2015, č. j. 31 A 37/2015 - 62,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Žalobce se žalobou ze dne 8. 6. 2015, která krajskému soudu došla dne 9. 6. 2015, domáhal ochrany proti nečinnosti žalovaného, kterou spatřoval v tom, že žalovaný nerozhodl o žádostech žalobce o informace ze dne 4. 3. 2013 a 24. 3. 2013. V žalobě popsal, že na žalovaném požadoval v roce 2013 řadu informací týkajících se činnosti žalovaného a jeho plánovaných záměrů. Vzhledem k tomu, že požadované informace nebyly ve lhůtě podle § 14 odst. 5 písm. d) nebo § 14 odst. 7 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přístupu k informacím“), poskytnuty, podal žalobce odůvodněné stížnosti proti nečinnosti žalovaného. Žalovaný na

ně reagoval pouze tak, že je akciovou společností, na kterou se citovaný zákon nevztahuje. Žalobce proto následně podal žaloby u Krajského soudu v Brně, který v rozsudku ze dne 19. 3. 2014, č. j. 31 A 37/2013 – 57, konstatoval, že žalovaný, byť jde o akciovou společnost, je povinným subjektem dle zákona o přístupu k informacím, neboť jeho jedinými akcionáři jsou územně samosprávné celky (Jihomoravský kraj a obec Pasohlávky), přičemž jde o veřejnou instituci hospodařící s veřejnými prostředky; dále tímto rozsudkem zrušil dopisy žalovaného obsahující závěr o popření jeho povinnosti poskytovat informace. Rozsudek krajského soudu byl žalovanému doručen dne 7. 4. 2014, od toho data tak dle žalobce začala běžet zákonná lhůta podle zákona o přístupu k informacím k rozhodnutí o podaných žádostech o informace. Žalovaný však i nadále zůstal nečinný. Žalobce proto opětovně podal podle § 16a zákona o přístupu k informacím stížnosti proti nečinnosti žalovaného při vyřizování žádosti o informace. Tyto žádosti byly žalovanému odeslány dne 18. 5. 2014 a žalovaný si je vyzvedl dne 26. 5. 2014, avšak opět na ně nijak nereagoval.

[2] Žalobce vyslovil přesvědčení, že za dané situace splnil všechny procesní podmínky pro podání žaloby na ochranu proti nečinnosti žalovaného, neboť bezvysledně vyčerpal zbývající procesní prostředky k ochraně svých práv. Tvrdil, že žaloba je podána včas, neboť o stížnostech žalobce mělo být rozhodnuto do 10. 6. 2014, tudíž lhůta pro podání žaloby končí až dne 10. 6. 2015. Poukázal rovněž na předchozí rozsudek krajského soudu v dané věci, z něhož podle jeho názoru jasně vyplývá, že žalovaný je povinným subjektem dle zákona o přístupu k informacím. K věci samé žalobce uvedl, že postup žalovaného byl zcela nekorektní, neboť opakovaně odmítl poskytnout požadované informace a nereagoval na veškeré stížnosti. Žalobce proto navrhoval, aby soud uložil žalovanému povinnost rozhodnout o žádostech žalobce o informace, datované dnem 4. 3. 2013 a 24. 3. 2013, a to do 15 pracovních dnů od právní moci rozsudku a aby byla žalovanému uložena povinnost zaplatit mu náhradu nákladů řízení.

[3] Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 15. 7. 2015 namítal, že aktivity žalobce nesou jasné znaky šikanózního zneužití práva na informace, neboť ten řadu let podává opakované žádosti o informace s poměrně velkým rozsahem požadovaných informací, které nadto nemohou být podle jeho názoru pro předmět činnosti žalobce – ochrana kvality bydlení v Brně – jakkoli využitelné. Uvedl, že žalobci v minulosti opakovaně nabízel osobní jednání, při kterém by mu předmětné informace poskytl, žalobce však na tyto výzvy nijak nereagoval. Žalovaný proto navrhoval, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

[4] Žalobce se v replice ze dne 11. 8. 2015 důrazně ohradil proti tvrzení žalovaného, že by jeho postup byl šikanózní. Podáváním žádostí o informace totiž žalobce pouze realizuje svoje právo zaručené ústavním pořádkem za účelem participace občanské společnosti na věcech veřejných. Žalovaný je povinným subjektem, který musí předmětné informace poskytovat. Žalobce v neposlední řadě vyslovil přesvědčení, že žalovaný nezákonně omezuje jeho právo na přístup k informacím, když dovozuje, že žalobce vzhledem k předmětu své činnosti požadované informace nepotřebuje. Pokud se žalovaný dovolává nabídky osobního jednání, žalobce zdůraznil, že od vydání předchozího rozsudku krajského soudu byl žalovaný zcela nečinný. Povinností žalovaného přitom bylo reagovat na podání žádosti písemně, nikoli navrhopvat osobní jednání.

pokračování

[5] Krajský soud v Brně usnesením ze dne 7. 10. 2015, č. j. 31 A 37/2015 – 62, žalobu pro opožděnost odmítl. Krajský soud uvedl, že řízení o žalobě bylo zahájeno dne 9. 6. 2015, přičemž pro posouzení otázky včasnosti žaloby podle ustanovení § 80 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, je důležité, kdy některý z účastníků – žalobce vůči správnímu orgánu nebo správní orgán vůči žalobci - učinil poslední úkon. Posledním úkonem žalobce vůči žalovanému byla stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace, která byla žalovanému doručena dne 27. 5. 2014. Od tohoto data pak podle soudu počala běžet jednoroční lhůta pro podání žaloby. Pokud byla předmětná žaloba podána až v červnu 2015, stalo se tak po uplynutí lhůty pro její podání.

[6] Proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. 10. 2015, č. j. 31 A 37/2015 – 62, podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost ze dne 6. 11. 2015, v níž uvedl, že ji podává z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Setrval na stanovisku, že žalobu podal včas. Odkaz krajského soudu na judikaturu Nejvyššího správního soudu označil za nesprávný, neboť tam uvedené závěry se týkají případu, kdy zvláštní právní předpis nestanovoval lhůtu pro vydání rozhodnutí, kdežto v dané věci je nutné počítat lhůtu k podání žaloby od jiné skutečnosti. Zákon o přístupu k informacím totiž stanoví lhůtu k vyřízení stížnosti na postup při vyřizování žádosti o informace, a to 15 dnů ode dne, kdy byla věc povinnému, resp. nadřízenému orgánu předložena. V případě stěžovatele tedy začala plynout lhůta k podání žaloby až marným uplynutím patnáctidenní lhůty pro vyřízení stížnosti podle § 16a zákona o přístupu k informacím, tj. dne 10. 6. 2014. Stěžovatel proto dospěl k závěru, že pokud žalobu podal dne 9. 6. 2015, učinil tak včas. Vyslovil přesvědčení, že pokud měl povinnost - i podle judikatury Nejvyššího správního soudu - podat po zrušujícím rozsudku krajského soudu stížnost, musel z logiky věci vyčkat až uplyne lhůta k vyřízení stížnosti, jinak by podání takové stížnosti postrádalo smysl. Stěžovatel proto navrhoval, aby Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[7] Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil v podání ze dne 27. 11. 2015, v němž uvedl, že se ztotožňuje se závěry krajského soudu vyslovenými v napadeném usnesení. Odkázal dále na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 6. 2009, č. j. 8 Ans 3/2005 – 5, dle něhož „posledním úkonem“ ve smyslu § 80 odst. 1 s. ř. s. jsou procesní úkony účastníků řízení nebo správních orgánů ve správním řízení. V nyní projednávané věci není pochyb o tom, že posledním úkonem stěžovatele vůči žalovanému byla stížnost na postup při vyřizování žádosti o poskytnutí informací ze dne 18. 5. 2014. Tato stížnost byla žalovanému doručena dne 27. 5. 2014, přičemž výhradně od tohoto úkonu se odvíjí lhůta pro podání žaloby podle § 80 odst. 1 s. ř. s. V posuzovaném případě uvedená lhůta dle názoru žalovaného marně uplynula. Žalovaný proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

II.

Posouzení kasační stížnosti

[8] Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení Krajského soudu v Brně vzešlo (ustanovení § 102 s. ř. s.),

kasační stížnost je včasná (ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s.) a přípustná, neboť nejsou naplněny důvody podle ustanovení § 104 s. ř. s.

[9] Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněného důvodu. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[10] Stěžovatel ve své kasační stížnosti správně podřadil důvod podání kasační stížnosti pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Pokud totiž stěžovatel kasační stížností napadá rozhodnutí o odmítnutí žaloby, z povahy věci pro něj přichází v úvahu pouze kasační důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 7/2004 – 47, ze dne 18. 3. 2004).

[11] Nejvyšší správní soud ale je v takovém případě v řízení o kasační stížnosti oprávněn zkoumat pouze to, zda rozhodnutí krajského soudu a důvody, o které se toto odmítavé rozhodnutí opírá, jsou v souladu se zákonem; jeho úkolem není věcně přezkoumávat, zda je žaloba stěžovatele věcně důvodná.

[12] Nejvyšší správní soud tedy zdůrazňuje, že rozsah přezkumu rozhodnutí soudu v řízení o kasační stížnosti je vymezen povahou a obsahem přezkoumávaného rozhodnutí. Jestliže krajský soud žalobu odmítl a věc samu neposuzoval, může Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti pouze přezkoumat, zda krajský soud správně posoudil podmínky pro odmítnutí žaloby, nemůže se však již zabývat námitkami týkajícími se „merita věci“, tedy toho, zda žaloba je důvodná (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 24/2004 – 49; ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 – 98; či ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005 – 65).

[13] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[14] Podle ustanovení § 80 odst. 1 s. ř. s. *„žalobu (na ochranu proti nečinnosti správního orgánu) lze podat nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy ve věci, v níž se žalobce domáhá ochrany, marně proběhla lhůta stanovená zvláštním zákonem pro vydání rozhodnutí nebo osvědčení, a není-li taková lhůta stanovena, ode dne, kdy byl žalobcem vůči správnímu orgánu nebo správním orgánem proti žalobci učiněn poslední úkon.“* Podle ustanovení § 14 odst. 5 písm. d) zákona o přístupu k informacím *„povinný subjekt posoudí žádost a nerozhodne-li podle § 15, poskytne informaci v souladu se žádostí ve lhůtě nejpozději do 15 dnů ode dne přijetí žádosti nebo ode dne jejího doplnění; je-li zapotřebí licence podle § 14a, předloží v této lhůtě žadateli konečnou licenční nabídku.“*

[15] Krajský soud předmětnou žalobu stěžovatele odmítl s tím, že posledním úkonem, od kterého plynula stěžovateli jednorocní lhůta pro podání žaloby na ochranu proti nečinnosti, byla stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace ze dne 18. 5. 2014. Stěžovatel naopak zastává stanovisko, že zákon o přístupu k informacím stanoví lhůtu správnímu orgánu pro vyřízení stížnosti, tudíž by se lhůta pro podání žaloby na ochranu

pokračování

proti nečinnosti správního orgánu měla počítat až od jejího marného uplynutí. S argumentací stěžovatele, ale částečně i s některými závěry krajského soudu, se Nejvyšší správní soud neztotožňuje.

[16] Pro zodpovězení řešené otázky Nejvyšší správní soud považuje za nutné určit předmět daného řízení, tedy v čem stěžovatel spatřuje údajnou nečinnost správního orgánu. Z petitu žaloby ze dne 8. 6. 2015, který je pro správní soud závazný (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 7. 2009, č. j. 7 Aps 2/2009 - 197), vyplývá, že tvrzenou nečinnost žalovaného spatřoval žalobce v tom, že žalovaný nerozhodl o jeho žádostech o informace. Právě od této skutečnosti, tedy od této údajné nečinnosti žalovaného (srov. dikci ustanovení § 80 odst. 1 s. ř. s., podle níž „*žalobu lze podat nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy ve věci...*“) je nutné posuzovat otázku včasnosti předmětné žaloby. Jinými slovy lhůta pro podání žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu počne běžet od okamžiku vztahujícího se k údajné nečinnosti správního orgánu.

[17] Pokud se stěžovatel v posuzované věci domáhal ochrany před nečinností žalovaného spočívající v nevydání rozhodnutí o žádostech o informace, vymezil tím předmět soudního řízení, ve vztahu k němuž je nutné zkoumat otázku splnění procesních podmínek řízení, zde posouzení včasnosti žaloby. Nejvyšší správní soud je přitom přesvědčen, že za dané situace, kdy předchozí přípis žalovaného byly zrušeny rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 19. 3. 2014, č. j. 31 A 37/2013 - 57, počala žalovanému znovu plynout zákonná lhůta pro poskytnutí informací podle ustanovení § 14 odst. 5 písm. d) zákona o přístupu k informacím. K závěru, že v případě zrušení správního rozhodnutí správním soudem počne správnímu orgánu běžet nová lhůta pro vydání rozhodnutí, Nejvyšší správní soud ostatně dospěl již v rozsudku ze dne 18. 7. 2013, č. j. 9 Ans 1/2013 - 52. V takovém případě však lhůta pro podání žaloby na ochranu proti nečinnosti počala v souladu s ustanovením § 80 odst. 1 s. ř. s. plynout již marným uplynutím lhůty stanovené zvláštním zákonem pro vydání rozhodnutí (srov. větu první citovaného ustanovení). Lhůta pro podání žaloby totiž počala plynout okamžikem, kdy žalovanému marně uplynula lhůta pro poskytnutí informací, tj. patnáctým dnem po doručení zrušujícího rozsudku krajského soudu (k němuž došlo v pondělí 7. 4. 2014) tedy v úterý dne 22. 4. 2014.

[18] Okolnost, zda se dotčená osoba mohla či měla proti takovému postupu, resp. nečinnosti správního orgánu, bránit správněprávními prostředky k ochraně proti nečinnosti správního orgánu, nemá na posouzení otázky včasnosti žaloby vliv, neboť vyčerpání prostředků nápravy v rámci správních orgánů a jimi vedených řízení je zcela nezávislé na posouzení včasnosti správní žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, jelikož tyto dvě procesní podmínky řízení ve smyslu § 79 a § 80 s. ř. s. a jejich splnění žalobcem jsou na sobě nezávislé. Zjednodušeně řečeno povinnost vyčerpat správněprávní prostředky ochrany proti nečinnosti správního orgánu nestaví lhůtu pro podání žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu. Pokud se stěžovatel dovolává toho, že podal stížnosti proti postupu žalovaného a že vyčkával výsledku řízení o nich, jde o skutečnost irelevantní pro posouzení včasnosti jeho žaloby, neboť stěžovatel neučinil předmětem řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu údajnou nečinnost správního orgánu týkající se vyřízení těchto stížností, ale neposkytnutí

požadovaných informací. Právě k tomuto předmětu řízení, jak bylo výše vysvětleno, je na místě vztahovat posouzení splnění podmínek řízení.

[19] Výše nastíněný závěr nepovažuje Nejvyšší správní soud za nespravedlivý vůči stěžovateli, ale za jediné správný a souladný s příslušnou procesní úpravou. Soudní řád správní totiž autonomně upravuje podmínky pro podání žaloby na ochranu proti nečinnosti, na jejichž splnění je nutné trvat – srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2014, č. j. 8 Ans 2/2012 - 278.

[20] Stěžovatel měl dostatek prostoru pro řádné podání předmětné žaloby bez ohledu na to, že musel vyčkat na rozhodnutí o jeho stížnostech, jak mu ukládá ustanovení § 79 odst. 1 s. ř. s. v podobě povinnosti vyčerpat správněprávní prostředky k ochraně proti nečinnosti správního orgánu. Délka „řízení o stížnosti podle zákona o přístupu k informacím“ je totiž citovaným předpisem rovněž přesně vymezena, nemůže se tudíž stát, že z důvodu vyčkávání na rozhodnutí o stížnosti žalobci marně uplyne lhůta podle ustanovení § 80 s. ř. s., která tedy podle závěru Nejvyššího správního soudu vytváří dostatečný časový prostor pro řádné podání žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu. Jestliže stěžovatel odvíjel lhůtu pro podání předmětné žaloby až od vyřízení jeho stížnosti na neposkytnutí informací, postupoval podle názoru Nejvyššího správního soudu nezákonně a krajský soud tudíž právem žalobu pro opožděnost odmítl, i když z poněkud jiných důvodů než soud zdejší. Lhůta pro podání předmětné žaloby totiž počala plynout v okamžiku, kdy žalovanému marně uplynula lhůta pro vyřízení žádosti o poskytnutí informací, v dané věci, jak již bylo výše uvedeno, dne 22. 4. 2014. Podal-li stěžovatel žalobu na ochranu proti nečinnosti žalovaného až v červnu 2015, učinil tak zjevně po lhůtě dle ustanovení § 80 odst. 1 s. ř. s. Závěr krajského soudu o opožděnosti žaloby je tudíž správný, přičemž důvody opožděnosti byly Nejvyšším správním soudem korigovány ve smyslu závěrů shora uvedených.

III.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[21] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud po přezkoumání napadeného rozsudku Krajského soudu v Brně k závěru, že nebyly naplněny tvrzené důvody podání kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., za použití ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. Kasační stížnost proto není důvodná a Nejvyšší správní soud ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[22] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl ve věci procesně úspěšný, proto nárok na náhradu nákladů řízení nemá; žalovanému v souladu s recentní rozhodovací praxí správních soudů nebylo možné náhradu nákladů řízení přiznat – srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014 - 47.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 14. ledna 2016

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu